

Pomaj Bóh!

Cíklo 18.
30. julijs.

Pětnik 1.
1891.

Serbiske njedželske Ľapjenka.

Wudawaju šo kóždu šobotu w Smolerjez knihicísczéremi w Budyschinje a šu tam dostacž sa schtwórtlétmu pschedplatu 40 np.

10. njedžela po ſwji. Trojiz.

Luk. 19, 42: Hdy by wſchak ty wjedziło, dha by ty wopomniło w tym ſwojim čažu, ſhto šo ſ twojemu mērej hodži.

Jerusalemie a wſhem wobydlerjam w nim ſu tele ſłowa placzile. Tako je Jefuš wurečja, běchu šo wſchitzý jeho wuczomnizy kolo wokoło njego ſeſtupali a wycze nich zyla cžrjoda ſ Galilej keje a ſ druhich krajinow; czi běchu wſchitzý naſcheho lubeho ſenjeſa do Jerusalema pſchewodžili. Budžichu šo tehdyn wſchitzý, kiz w Jerusalemie bydlachu, na tymle naſcheho ſbóžnikowym ſwiedzenijskim nutſczehnjenju do Jerusalema byli wobdzélili, — tehdyn budžiche ſa wſchech khwile doſez bylo, a tónle jenicki džen budžiche tež ſa nich ſa wſchech doſahal, ſo budžichu móhli wſchitzý ſami ſa šo ſbóžnosć dostač. Tich njewéra a wſcha wot nich pſchelata frej profetow budžiſhe ſo jím budžiche móhla wſcha do cžista wodacž.

Kapernum, Betaida, Korazim — wſchitke tele města ſu tu kóždzieſke ſwoj cžaž poměle, w kotrymž je jím Bóh dał ſwoju hnadu poſkicžie. To je bylo tehdyn, jako Jefuš jím do woczow ſwoju kraſnosć ſjewiesche, a ſebi jich wſchitkach na pokutu wołaſche, ale wot nich nichto ſebi njeje cžyli tónle cžaž ſam ſa ſo ſa wužitej wužieſ, duž je ſo naſch ſenjeſ dyrbjal wot nich wſchech prjecž wobrocžicž.

Naſch luby ſenjeſ wſchak ſo tu a tam cžlowiekam wo wutrobu klapje, pak w tymle mēſče, pak w tamnym kraju a ludu, ale poſpochi wſcho to cžinicž ſo jemu njeha. Njechadža jemu ludžo na jeho hlož poſkuchacž, wobrocži ſo wón ſi kribjetom wot nich a dže ſwoju ſtronu wot nich dale. Tehdyn je tu ſa tojlichle ludži runje tajki cžaž, kajkž bě něhdyn na Jerusalem pſchischoł, hdzej rěkaſche: „Nětko je pſched waſchimaj woczomaj potajene“.

Israelski lud je byl ſam na tym we winje, ſo je jón Bóh dyrbjal pſchinič ſudžicž, — wſchako běchu ſebi wſchitzý w ludu wſchu wutrobu ſtwjerdzili a ſebi woczi dali ſaſlepicž. S woczomaj mójſeſche kóždy ſam widžecž, kajku kraſnosć mējſeſche Boži je-

niczki ſyň, a ſ wuſhomoj mójſeſche tehdyn kóždy ſkyshecz, tak jich naſch ſbóžnik takle lubosnje ſ ſebi wołaſche a ſ ſebi wabjeſche, ale jim ſo njehasche na njeho hladacž a na njeho poſkuchacž. Nětke pak bu na jene dobo ſ tym cžažom kónz, w kotrymž budžichu móhli dotal wſchitzý wot Boža hnadu dostač. Israelski lud bě ſa Boži ſud wſchón ſraky.

Naſch lubowaný ſbóžnik bě ſebi wſchak jich wſchech cžyli tak pod ſo ſhromadžicž, kaž pata kurjatka, ſo kraholz njemohł do nich prafnyč; bě ſebi jich cžyli pſched tymi worjołami (hodlerjemi) wuſhovacž, kiz běchu hjo duž po vuczu napshecziwo nim, — ale woni njejkži cžyli wot njeho tajkule pomož mēč. Duž ſu te worjoły dyrbjale na nich pſchinič, a ſu ſo dyrbjale wokolo tuteho „ſhniſeho ſcjerba“ wſchitke ſhromadžicž.

Na jene dobo bě hu ſ Roma wulke wójska na Jerusalem pſchischiſle. Te pak ſu dyrbjale tole město cžwilowacž a wſcho wuſcjeſicž. Tele romske wójska ſu byle w Božimaj rukomaj tón grat, ſi kotrymž je Bóh nad tutym ludom ſwoj ſud wuſjedł.

Hisheče dženža tu bjes nami israelski lud kholži. Wón je nam ſhtož ſwědczenje ſa to, ſo je něſtto žaſtne, hdzej je dyrbjal bjesbóžny lud žiwemu Bohu do rukow panycz, ſo móhli jón wón ſa wſchón hręch a ſa wſcho ſpjeczenje ſudžicž. Wopomí kóždy ſ cžažom, ſhto jemu ſamemu ſi mērej ſluži, pſchetož tež ſa naſh móhli cžaž pſchinič, hdzej budže rěkaſ: „Wſcho poſdje!“

Mi njehladaj na moju ſkóſež,
Wſmi wotemine wſchu njeprawdoſež,
Stwoř do mnje cžiſtu wutrobu
A ſ nowym duchom wobdar ju.

Njech ſwěczi mi tw'e woblicžo,
Mi njewsmi Ducha ſwjateho.
Hdzej na mnje pſchinič ſmijertna nōz,
Tehd' khwataj ſe mini na pomož.
A wjedž mje ſe wſchej' týſchnoſeſe
Muts do njebjeſ, do ſbóžnoſeſe.

Ssamowola a Boże pueże.

Powiedział M. M.

V. staw.

Hdyž bě ju kniežna wopuszczila, džesche Hanku sa wježnej włodźinu do hole, so by s njej wěnzy pletla. Bě to pschi kwaſach někaké pschedźwyczenje, pschi kotrymž so tež tykanzy pječezechu. Wschitzy pilnje a jara wježele dželachu, hdyž Hanku pschiindže. Psaczki luboſnie ſpěwachu a s nimi ſebi tež młodý wježelý bur ſwoje rjane ſpěwy ſanoſchowasche; pschi tym s duboweho liſcza wěnzy wiaſchu a rjane kwětki, s kotrymž bě nalečzo ſemju pschiſtak, do nich ſapleczechu. Wježle rukow dželo bórzy i kónzej do wjedze; potom wěnzy do mocha położichu; młodý pachoł ſwoju harmoniku wsa, a reje, ſa kotrež běchu město w holi hido pschihotowali, so ſapoczachu. Knieſtwo ſ zyłym ſwojim wopytom tež na pol hodźinu pschiindže. Schtózkuſi hiſhče rejiwacž mózesche, rejiwasche; haj starý knies baron ſam so njesaprěwasche, ale ſ wulkej dostojoſocžu ſe ſwojej wnuczkę, mlodej njewiestu, porejwa.

Hanku běchu často i reji žadali, něk ſona ſhwilkę, na ſchtom ſlemjenia, wotpočowasche a na druhich pschiſladowasche. Na jene dobo ſo ju mužiki hłobz woprascha: „Czemoj tež ras? Wona tónle hłobz ſnajesche, runjež teho, tiz tak rěčesche, ſa 6 lět widžala njebě; ſpóſna něk tež jeho wobliczo, runjež mějesche wón wulku brodu, a pschekhmatana ſawoła: „Kſchesczijano, to ſy ty!“

„Hai, ja ſym, ale ſafka ſy ty rjanka — dyrbju wſchak nětko »Wj“ prajicž“, ſo ſam porjedži. „Krygarjez Hanku bych mjes tyſazami namakał.“ To wěrno njebě; runje bě ſemu hłobz prajil: „Ty, tom ſteji Krygarjez Hana pod bukem.“ Wón ju ſpóſnał njebě, dokelž bě ſo wona jara pscheměniła, ale wón ſebi myſlesche, ſo ſo jej ſ tajkimi rěčemi bóle ſpodoba a — ſo njemyſlesche.

„Tón je ſwérny wostał“, w njej wýſkasche, „a ſaki dobrý ſo bycz ſda; na njeho ſu ſo jeno pschiſlodželi!“ a morjo ſbožownych myſłów ſo w njej hibasche.

„To paſ je dufchnje wot tebje, Kſchesczijano, ſo njejſy na mnje ſabyt.“

Kſchesczijan ſwoju ruku na wutrobu położi, kaž bě to ſnanu hido pschedź mnohimy holzami wonkach czinił. To naſchu Hanku ſtyskniwu czinjesche; wona woczi dele ſloži a ſemu jeno druhdy ſkradžu do jeho woblicza poſlada, ſo by stare czahi namakała. Haj, hinaſchi bě wón był. Broda ſama na pscheměnjenju wina njebě; ſchto paſ hewak, wona njewiedžesche. Hdyž běchtaj wjazy krócz porejwołoj, ſo druſy na dompučž hotowacž poczachu, a pschi ſynkach harmoniki po porach psches holu dom czehnjechu, Kſchesczijan ſ Hanku.

„Ssměm, kniežna“, bě ſo ju wón wopraschał, a wona bě ſo pschi tym nimale ſtróžila. — „Teſi to pola waſ w měſeče moda, dha proſchu, wostaj to jow“, džesche wona po ſwojim jednorym waſchnju, „ja ſym Krygarjez Hana“. — „Ssměm-li hiſhče tak prajicž“, wón hladzy wotmolwi.

Wón ſebi ju prawje wobhlada: kaſ bě wona tak rjana a wulka, tak zyle hinaſcha, hacž bě ſebi ju wón myſlik — małku, czénku holzu. Duży po holi wón i njej rjeknu: „Njeſhy mi tam wonkach nihdę ſ myſłów pschiſchka, Hanku, ale piſacž žaneje ſhwile njebě.“ Wón paſ w zubje často na nju ſpominak njebesche, ale wona ſemu khróble wěrjesche, a ieje hlupej wutrobje rjenje klin-česche, hdyž wón pschezo a pschezo ſaſo praji: „Kaſ ſy ty tola rjana!“ — „Wón mje hiſhče ſlujuje“, ſebi pschesbožowna myſlesche a hdyž wječor ſwoju kniežnu ſlěkacž pomhasche, ieji wježela powjedasche: „Wendlandtez Kſchesczijan tu ſaſo je; kaž paſ je tón mudry, wón ſlowa tak dufchnje ſtajecž wě a ſchto móže wón powjedacž.“

Frida bě jej pschi tym kribjet pschiwobroczka; něk ſo wobroczki holzy do wocžow poſlada. Hanku bě kaž pscheměnjenia. Wona ſo hluvoko ſacjerwjeni, hdyž jej kniežna do wocžow poſlada, ale wona woblednu, hdyž jej Frida ruku na ramjo położi a ſrudna džesche: „Bych cže něko rada ſobu wsała, hdy bych jeno móhla; pschetož mi ſo ſtyscze, cže jow wopuszczicž. Pěwžniesch ſwoju wutrobu na tuteho muža, tiz ſo mi njeſpodoba; hiſhče dženža ſym ſtyschka, ſo wón wježle hódný njeſe. Njeſyrbischi ſemu hnydom wſcho wěrież, Hanku, hdyž tebi někotre hladke ſlowa praji, dokelž maſch ſchikowane wobliczo.“

„Ja ſemu wſchitko wěrju“, Hanku tak hněwna praji, ſakuz ju Frida hiſhče ženie widžala njebě, „pschetož wón je pschezo na mnje ſpominak a mje ſubo měl. Schtóz ludžo wo nim powjedaju, je wſchitko pschiſlodženie. Wón je mudrishi hacž wſchitzu Bulewsku hromadže. To njeſdam ſebi wurečecž“, wona dale hněwniſč a

pschistaji. — Frida ſo ſtróži a běſche ſrudna. „Dži něk won a ſměruj ſo; ſabýwaſch zyle, ſ kím rěč ſh!“ wona kruče džesche.

Wonkach wotzucži Hanku ſe ſwojeho bludženja, džesche placzdo do ſwoje ſomorki a tam ſo ſaſo na derje měnjenie ſlowa ſwoje lubowanje kniežny dopomni. Potom psched ſeje duchu fararjowy wobras ſtuſi a ju na wſchitku luboſcz dopomni, kotruž běchu jej po macjernej ſmjerči wopokaſali; wona pschiruna wſchitko ſ tym, ſchtož bě jej Kſchesczijan w tych wjeſe lětach był. „Ale wón je mi tola ſwérny wostał“, ſeje hordoscz ſaſo praji, a hněw rjeknu: „Gahrodnik je jeno ſawěſce ſe ſawiszcž ſle wo nim powjedal; haj tón je to był“ a ſ tajkimi myſleſci ſo lehnu. Wječorna modlitwa ſe rta njeħasche, pschetož ſwědomje ju wobſkorzo-wasche. „Kniežne runje něk ſe ſtakule ſichiwdu načzinieč“, wona ſdychowasche, „hacž tež to hido ſpi?“ Majradſho budžesche Hanku ſtanyla a ſ njej ſchla, ale to ſebi tola njeſwéri. Na požledku wuſny. Tej ſo wo njebo macjeri džiſeſche, kotraž jara ſrudnie hlaſasche a kaž ſiwa psched ſnej ſtejeſche, ſo ſebi Hanku myſleſche, ſo ju wopravdje widži. Ale ſón ſo minu a druhi ſa nimiru pschiindže. Kſchesczijan jej praji, ſo ju ſluuje a ſo ſeje potrjeba — hnydom je wón mały hłobz, a wona ſemu ſuknu plata. Potom fararjowy hłobz ſtyschi, tiz wola: „Hanka, Hanku“. Maſtrózana wotzucži, je jažny džen; wona ſ ſoža ſkocž; „ach“. ſo dovoſni, „Kniežna je hněwna“; ſedma móže caſh dozejakacž, ſo ſmě do Fridži-neje ſtwy. Ale ſtwa je proſna. Frida je hido w ſahrodze i macjerju, ſawěſce jej wo Hanku ſadžerzenju powjeda; hnydom tu ſtara ſaſakkoscž ſaſo je. Ale ně, dobročiwenmu poſladnjenju ſwoje ſe kniežny ſo wona pschecžiwoječ njeſmōže. Hanku jej ruku moſcha a wo wodacze proſchesche, a wſchitko bě ſaſo dobre, ſchtož jenož ta jeniczka wěz niz, wot kotrež žana njerěcžesche. Hanku paſ njeſpcheſta ſebi na ſtareho lubego Kſchesczijana myſlicž, tiz bě ſo, kaž bě jej ſawěſcžit, jeje dla do domiſny wróćiſ.

(Poſracžowanje.)

S dželaczerjoweho katechismu.

Wot duchownego Naumana ſpišanego.

Kſchesczijanska zyrkej.

Pschecžehana a ſazpita Kſchesczijanska zyrkej tola jako dobyczeſta psches ſwét krocži. Won a ſobu pomha i wſchitlim nowym hiba-njam w ludowym ſiwiſenju. Won a ſeje hluvne ſobu dželacž ſa pschichod. A wona tež pschezo wjazy možy ſebi nadobudže. Te czahi ſu nimo, hdyž móžachu ju wobhladowacž, kaž by tu njebyla. Dženža rěka, hdyž ſo na ſyloſcz ſuda hlaſa: Sa abo pschecžiwo ſyrfwi!

Sozialdemokratija je ſo pschecžiwo ſyrfwi ſtajila. W Gothaſkim programje ſebi drje jenož žadaja, ſo dyrbi „privatna wěz“ bycz. Ale ſozialdemokratiske piſmonostwo mjerwi ſo ſ njeſpcheſzelſkim Kſchesczijanstwo ſazpiwazhmi ſlowami. Tak n. psch. ſozialdemokratiske nowiny ſ mjenom „Sozialdemokrat“ w lěcze 1880 piſaju wo „ſozialdemokratii a Kſchesczijanstwie“:

„Njeje hinaſt a teho dla dyrbi ſo ſjawnje wuprajicž: Kſchesczijanstwo je najhórschi njeſpcheſzel ſozialdemokratije.“ Tute nowiny na wopravdje njehanbicžiwe, bjeſbózne waſchnje dale Kſchesczijansku zyrkej hanja, jej porokuja, ſo wona njeha hubjenſtvo a nusu ſe ſwěta pschinjescž, ale ſo ju ſe ſwoje wotpoſlady a ſa wodječe ſwojich ſloſezow wuſujiwa. A ſkóńzna ſada rěka: „Schtóz po tajkim pschecžiwo Kſchesczijanstwu wojuje, ſ tym tež pschecžiwo kraleſtwu kaž tež pschecžiwo wulkemu ſamoženju wojuje.“ My njehomu wjazy tajkich bjeſbóznych rěčow naſpomnicž. Bohu žel jich w ſozialdemokratiskich piſmach mało njeje.

We wſhem tym leži to jeniczke wěrne: Schtóz jenož do tuteho ſwěta wěri, ſa teho Kſchesczijanstwo nicžo njeje. To paſ žana nowa wěrnoſcž njeje, ale wona ſo hido wot najstarskich ſaſtupjeſtow Kſchesczijanstwa, wot jaſpoſtoloſow praji. Kſchesczijanska wěra chze njebjeſha w tamnym ſwěcze a niz w tutym měcž, wona twjerdže a ſwěru do ſtawania wſchitlich morwych wěri, do požlednjenego ſuda, do wěčneje ſbóžnoſcze a do hese. Wo tym ſebi my jako Kſchesczijenjo nicžo wſacž njeſdamy. To je ſa naſ ſeje ſtajecž ſa ſchitka druha mudroſcž. Ma to chzemý ſumrieſč a poſrjebaní bycz. Schtóz teho dla wot tuteho ſwěta rěči, ſteji ſwonka Kſchesczijanskeje ſyrfwie. Schtóz po tajkim wot ſozialdemokratow nicžo dale njewě, hacž w dole ſaſkoscze po wychſeſcie ſazklužbje honicž a potom roſtacž w rowje, tón njeſmōže hinaſt hacž prajicž: „Ja a ſyrfkej hromadže njeſluſhatej.“ My tajkeho muža ſ zyleje wutroby wobzarujem, ale my pschidam, ſo ma w tym prawje: Hacž na

dalsche wón a zyrkej hromadže nježkuſchatej, doniž ſo wón nje-dopomni.

Pſchi tutej jeniečkej wěrnoſczi w jich rěčach ſteja njelicžomne njewěrnoſcze. My njecham ſo w drugich najnjehańicživých ſazpi-wazych ſłowach tajkých bjeſbóznych čłowjekow halle rěczecž, ale jenož wo jich wuprajenju: Kſchecžijanſtvo je najhórschi njeſchecžel ſozialdemokratije. To je njeſnicžomna Iža! Kſchecžijanſtvo nikoho njeſchecžel njeje, wone nikoho njehidži, wone nikoho njeſchecžeha, wone jenož hréch hidži. Wſchitko, ſhtož je ežiſte, dobre a ſmwjate, ſo wot kſchecžijanſta pſchipóſnawa, njech ſo to wot židow abo pohanow praji. Teho dla je tež kſchecžijanſtvo ſtajnje to wěrne a prawe w ſozialdemokratiji pſchipóſnalo, khudeho luda ſeniku nuſu a potrjebnoſcž pomožy a je ſo jenož pſchecžino hréſhnemu a nje-ſwiatemu w ſozialdemokratiji wobrocžilo, pſchecžino temu wot ſozialdemokratije wuſytemu njemerej a pſchecžino jejnym bjeſbóznyムm w oſpohladam, njebieſku wěrnoſcž ſanicžicž.

Njewěrne je tež na jich rěčach, ſo zyrkej njeje chyžla nuſu a hubjenſtvo ſe ſwěta pſchinjeſz. Wona wſchak je ſtajnje ſjawnje wuſnala: wſcho hubjenſtvo wotſtronicž, je njemóžne. Ale hdzej možesche, je k pomožy ſtejka. Šchtó dha je ſyrotownje natwaril? Šchtó dha je přenje hojerňne ſaložil? Šchtó dha je ſtajnje napominat ſmilne dary ſa khudych woprowacž? Šchtó dha je ſtat nawucžil, ſmilnoſcž wopokaſacž? Šchtó dha je do luda duch lu-boſeže k bližſhemu pſchinjeſz? Šchtó je to wſcho ežinil? Ežinjachu to eži, kž zyrkej njenuſnu mjenuſa? Ně, wona to ſama ežinjeſche, ta ſazviena, hidžena, pſchecžehana: Kſchecžijanſka zyrkej!

Njewěrne tež je, ſo je zyrkej ſe ſtatom a ſ wulſimi ſamožithym w ſjenocženſtwie. Šchtó wěcžnu zyrkej ežaſny ſtat ſtará? Zyrkej ſe žanej politiskej ſtronu ſjednocžena njeje. Wona ma ſwoje ſtanwy we wſchech ſtronach a ſteji ſama nad ſtronami. Jeje miſchir je jej heſko ſobu dał: „Moje kraleſtvo njeje wot tuteho ſwěta.“ A nečko hiſczeje prajicž, ſo zyrkej wulſim pjenježnikam pomha, je naj-wjetſcha wrótnoſcž. Šchtó zyrkej bursy a pjenježne měchi ſtaraja? Ma to ſa zyrkej wažnoſcž, hacž tón abo tamny jenu milionu wjazg abo mjenje ſebi nahromadži? Ně, ſawěrnje niz! Ale ſo praji: zyrkej ſtejaze ſ wobſtejozny džerži. Šchtóz to praji, zyrkej winske hiſtorije njeſnaſe. Kſchecžijanſka zyrkej jako móz wobnowjenja bjeſ pohanske ludy pſchinidže, a dženža je hiſczeje jejne heſko: Do prědka, k njebeſam! ſso praji, ſo je zyrkej twjerdžie na nětcejſche wobſtejnnoſcze ſwjoſana, ſo je ſ nimi ſiwa a ſ nimi wumrje. Dwy krótſowidžazý profetojo, kž wy to wſchim pſchecžerpliwy poſlucharjam powjedacze, njeſcze wy ežitali, ſo žołny ludoweho pſchecžahowanja kónz 4. lětſtotetka drje wſchě ſwětne wobſtejnnoſcze powrózichu, podarmo pał wojowachu pſchecživo ſtale w morju, pſchecživo kſchecžijanske zyrkwi? Pſchecžo ſpýtajcze, ežińcze wſcho ſemi rune, pſcheměńcze ſtaty, ſanicže privatne wobſedženſtvo! Prěnja róžicžka, kotaž ſ roſpadankow ſažo naroscze, je kſchecžijanſka wera. Ju nichto ſanicžicž njemóže. Žodyn tyran, žane ludowe hibanje ju pſhewinycž njemóže. Štath drje ſahinu, ludy ſo ſhubja, ežaſy, wſchijnja a prawa ſo pſheměnja, ale wobhna-đena ſteji zyrkej hacž na tón džen, na kótrymž zyly ſwět ſahinje; pſchetož ieho prawy knies ſeſuš Khrystuš je jej prajit: „Hloj, ja ſym pola waſ wſchitke dny hacž do ſkónczenja teho ſwěta.“

No dobre: hdj by zyrkej tajka byla, ſajkaž dyrbjało, móhli ſo dželacžerjo ſ njej ſpſchecželicž. To je myſl wjele dželacžerjom tež bjeſ ſozialdemokratami. Woni praja: Zyrkej je pſches nětcejſchi ſly ežaſ ſobu ſchodus cjerpiſa. Kak ſteji ſ tym? Tak ſteji: Tež w zyrkwi wſcho ſloto njeje, ſchtóz ſo blyſteſz. Tež w njej blyſtih ſlowa, ſa kótrymž nicžo njeje a widžiſch ludži, kž ſwoje město jenož hubjenje wupjelnuju. Ale to na tym khudym ſwěcze hinak bycž njemóže. Hdj na zyłe hladam, dyrbimy prajicž, ſo zyrkej dženža hubjenſcha njeje hacž hdj předy, ſo je lepſcha a ſiwiſcha hacž w najwiazy ežaſach předy. W jejnej ſlužbje wjele hódných mozow ſteji a w jejnym rče jaſniſchu a ſwětliſchu bojſku wěrnoſcž namakaſch hacž hdj předy. Naruſnje ju ſnacž, dha budžecze in bóry ſubowacž a cžescžicž!

Bjeſ pſchecžacža w ſozialdemokratiskich nowinach male powje-đančka wo njeſchikných, njerouſumnych abo na někaſke wſchijnje ſměſhnych popach namakaſch. Hacž ſu wone wſchitke wěrne, hacž njeſhu pſchecžnate, ſo pſchepytacž njemóže. To tež nicžo njewadži. A hdj bych u tež wěrne byle, na kózde tajke powjeđančko pał 10 pſchinidže, w kótrychž je zyłe w ežihoſci duchowny dželacžer-jej w nuſy pomhał. Ale hdj nečko tute 10 rjeſnate wostanu, ſo ta jena na ſjawnje pſchinjeſe. Je wěrno, ſo ſo tež w duchow-nyムm powołanju wopacžnoſcze ſtawaju, ale w wulſim a zylym

dyrbi tola kózdy roſumny naſhemu duchownemu ſtawej tu cžescž wostajicž, ſo ſo w luboſeſi k khudym a podcžiſhczemnym bjeſ naſhimi bratrami wot žaneho druhego ſtawa pſchecžerjeſicž njeda. To wſchak móže bycž, ſo něhdže tež tajki ſrudny duchowny ſedži, kž na wopacžne wſchijnje k wulſim a wožebnym ſo džerži, ale po-wſchitkownje móže ſo ſ dobrym ſwědomiom prajicž, — ſo dže-ſačze ſe žaneho ſwěrniſcheho pſchecžela, žaneho ſwōlniwiſcheho pomožnika nima, hacž ſwojego duchownego! Spytajcze jenož! Džicze k ſwojemu duchownemu! Wón wam wěſcze bratrowſkeje ruky njeſapowjedži.

Roshlad w naſhim ežaſu.

Teho majestoscz naſch khějor hiſczeje w atlantickim morju wokoło jěſdži a je njeſdawno ſamo w ſodowym morju ležaze město Hammerfest, kotrež wot wſchitkých europiſkých městow najwysſiſche k počnožy leži, wopýtał a bu wot wobhylterjow ſ wulſim ſahorjeniom powitaný. Wjedžor 23. julija pał potrjedhi khějora male njeſbože. Ma kódži ſo wuſunywschi je ſo trochu na ſolenje wobſchložil. Ŝewak pał je jeho ſtrouſeſz dobra. Raſſkerje ſo 8. augusta ſažo do Barlina wrózji.

Wo khějorſtwowym pſchecžywanju na kupje Helgolandje ſo hiſczeje bliždowaze powjeda. Khějor a khějorka ſtejſchtaj hromadže a roſ-rěčzowaschtaj ſo, jako na jene dobo khějorka na ſwojego mandželſkeho praschenje ſtaji: „Njejwěrno, Wyſlemo, hdj do Ameriki pónidžemoj, poſedžemoj jeno na ſodžomaj „Wjerchu Bismarcku“ a na „Kapitanu Albertu?“ Khějor ſo ſmejo wotmoſwi: „Měniſch, Viktori, ſo budžemoj tam mój hiſczeje ras pucžowacž?“

Franzowska, kotaž je ſo dohli ežaſ bjeſ někaſkeho wuſpěcha k Ruskej ežiſhečzała, je netk tola ſkónczne dozpiła, ſo ruſi khějor ju ſ pſchipóſnac̄om republiki pocžesči. 26. julija je fra izomske ſodžtvo ruſki pſchistaw Kronstadt wopýtał a pſchi wulſej hiſczeje to wiežele mélo, ſo je zar na Franzowſku a jeje praj dentu (knježerjo) ſlawu wuſjeſz. ſſo prajcha, kaje wotpohladani tute bratrowſto ſměje, ſo pał na naſche ſbože njedžiwa, je wěſte.

Wudžek noweho ſalonja pſchecživo wopilſtuje hoton, a budže ſo ſnadž hido bližſhemu ſejmej (reichstagej) prjódkoſožicž. Chzemý ſo nadžiſeſz, ſo tutón nowy ſalon pſchecživo kózdyčz-kemu wſchijnju wopilſtu wojuje, niz jenož pſchecživo paſenzowemu, ale tež pſchecživo piworemu a wirowemu. Prawdoſcz wſchak ſebi žada, ſo je pſched ſalonjom wſcho jene, hacž je čłowjek ſ woběnheho abo njekeho ſchtanta.

Zaſložne wjele njeſbožow ſo wſchudžom ſtawa. Hiſczeje njejo pſchelamanje ſelesnízoweho moſta pola Eggolsheim a Wajerſkej ſapomnjene, dha hido ſažo powjescz pſchinidže, ſo je w Parisu ežaſ počny dželacžerjom a pſchekupzow, kotsiž ſo wot wjetſcheho wulſeta dom wročiſchu, na ſaſtanishežu do druhego tam ſtejazeho ežaha, kotrež bě teho runja počny čłowjekow, ſajel a na 50 čłowjekow ſkónczował. — Tež ſ drugich městow, wožebje ſ Barlina, pſchinidžeja wſchelake ſrudne powjescze. Mađpadne je, ſo je tam tak wjele nje-wothladanych džecži ſ wokow panýwschi ſtraſchny kónz wſalo. Wježny wobhylter, kž to a hiſczeje wſchelake druhe njeſbože ſhoni, ma ſo woprawdze ſbožowny ſacžueſz, ſo njeſrjeba tak wjele na ſelesnízach wokoło jěſdžicž a ſo je w ſwojej niſkej hěcze pſched wſchelakim ſtrachom wobarnowany.

W Trierje (starym a ſ wjetſcha katholickim měſcze pola Rheina) ſo netko po pſchikaſni tamneho biskopa tak njenowana njeſchita ſuſnja naſchego ſbóžnika tam pſchikhadžazym wěrjazym poſkaſuje. Biskop a wjele katholickich wučenych wſchak ſami w ſwojim měnjenju, ſo by to ta woprawdžita njeſchita ſuſnja teho knjeſa Jeſuſa byla, wěſczi njeſhu — ale ta wěz ſo ſaplaſci, pſchetož te njeſicžomne hromadž wěrjazych, kotsiž ſo do Trieru k pocžesčowaniu tamneje ſuſnje ſe wſchech ſtronow nuts waleja, tež njemalo pjenjes nuts pſchinieſu — duž ma ſo ta wěz bje wſchego zwýſlowanja ežinicž. My evangeliſz pał ſebi pſchi tmy to dwojake ſopominaſym: 1. Niz Jeſuſowa ſuſnja — hdj by woprawdze hiſcze na ſwěcze byla! — naſ ſbóžnych ežini, ale Jeſuſowa frej a ſaſlužba a 2. Boh tón ſenjes njeſlada na ſuſnju abo na druhé tajke pſchi-pódlanske wěz, ale na wutrobu a wěru!

Slamana bleſha.

W ežemnym kucze hubjeneje ſtwy mały hólczeſz pſchi wulſej bleſhi ſeſeſz. Wobaj, bleſha a hólczeſz, dželacžerjej Brodarkej ſkluſheschtaj, a hdj by ſo jeho ſchtó praschał, ſchtó ſ teju dweju je jemu ſubſe, wón by ſawěſcze hněwne wotmoſwi: ſa koho mje

tola macže. Schtóż tak mějesc̄he ſſladoſc̄, jeho we wschodnym
žiwjenju wobfedźbowac̄, bę ſebi wěſty, ſo je jemu blescha lubſcha.

Sant pohlada dženša wótrje na bleschu, so vý spóšnał, felko
w njej je. Psches schleízu pak njemóžesche nicžo pýtnycž, kaž-
fusi šo prózowasche. Metk bě jemu móžno, ju s prózú na blido
stajicž a wotewricž, a požadný pak s jenym pak s druhim wokom
do džérki ſufasche. Tola bu wſcho podarmo. „Njemóžu nicžo
widžecž psches czmowu džeru“, napožledku ſjebaný rjefný; „tam
nutſtach je wſcho cžorne; mi čže šo staru hļupu bleschu ſlamacž“.

Ma kħwilku drje ħebi to p'schemiċċi, p'schetoż puk, fotreż jemu
sa to wot nana hroġaċu, jeho na żane waſchnje njewabjaċu.
Tola Ĝank bē kħrobk u pachol a wobšamku, so tu wěg domu ħlēdji;
p'schetoż wón ħażijshe na fójdh u pad wjedjeċċi, sħi to w bleschi je.
Duż ħebi wonka zvihel wħa a s'prèn im dyrjenjom staru bleschu
rošrajs. Nekko Ĝank poñu wocżakowanja s'tsħepjetazzu maj rukomaj
w cırċopach pħiġasche, jafo biu sa potajenju mi pokħadami pħiġa. Ale
podarmo; wón tiegħi njenamuka, tkħiba po jeho fdacju jara
kumjer džatu wodu, fotraż ħo dale a dale na semi rošliwaſche.
Ko pañ bē wjazu hacċi mόżejsche Ĝankowa mała iutroba fujiex
Nekko sħiebant ħvnu ħo na semju a żaķożnej pħafasche.

„Schtó masch?“ ſo hněwný hlos ſtýſhcej dafhe.
Šank poſkocji; to bějche nan, fotryj ſe ſwojeho woſitiva
wotzucžiwschi, faž bě ſwucžený ſo thětro poſdje na komornym
prosy poſtaſa. Schtó je moju bleſchu ſlamal? ſo dale praſchecj.

„Ja”, ſo Žanf bojaſnje wuſna.
„Cjeho dla ſy to cžiniſ?” Žanf na njeho poſlada. Hlóš
njeklincžesche taſ ſtraſchnje, taž bě ſebi hólcžez myſlit, a to teho
dla, dokelž napoſlado ſrudneho hólcžeza nana tola někaſ poſnu.
„Teſho dla, nano”, nětko Žanf ſtroſchtniſchi poſjedasche, „dokelž
čžych moje nowe cžrije ſ blesche wſacž!” „Nó, to by bylo!” nan
nimale naſtróžany ſawoła. „Je dha hólž ſwój roſom ſhubit? Hdý
dha pytaſh ſebi cžrije w bleschi?” „Haj wſchaf, nano!” džesche
Žanf; wopraſchej ſo jeno macž, wona cži to hižo praſi. Wejera
kym ju wo por noweju ſchfórnjom proſhył, dokelž maju wſchitzu
drufu hólžu dobre, a ja žaných ſhmaných nimam; hladaj, fajfaj
ſtaraj ſtaj. Ale hdýž macž proſchach, wona na bleschu poſafa a
měnjeſche, ſo cžrije tam nutſkach teža, a hiſcheže wjele druhich
wězow, ſuſnijow a klobuſow. Božeho hleba a mjaſa. Duž ſebi
myſlach, hdýž je blescha ſtamana, wſchitko w niej namakaſh; a
nětke nicžo nutſkach njebeſche, thiba ſmierdžata woda.” A ſa ſo
mot ſwojeje boſoſcze pſchemóžený plakasche.

Nan hłowu do rukow saprè a hłubočo hnuty ſebi wſcho
pſchemyſli. Haj wſchaf, wěrno bě; niz jeno draſta a zyroba bě
ſo w tejle luži ſhubiſa, ale tež wſchelake druhe rjane domjaze
kuſlo. Ach, a mandželskeho měra a domjazeho ſvoja, fotrež bě
tamna cžémna jama pójrjeſa, žaneje měry njebeſche. U ſak bě ſo
ſi ſankowej ſotsicžku ſtaſo? Cžicha, bleđa Marka bě ſylniſcheje
zyroby a ſwérneho kuſlania trjebaſa, ſo by ſo poſylniſa; wona
drje wjeſe njeſforžeſche, ale ſwjadnu faž něžna kwětka, fotrejž ſkónzo,
roſa a wſchitko pobrachuje.

Duž běchu ju psched mašo njedžešemi na pohrjebniſchežo njefli. Haj, tak bě bylo, ale ſchtó by wěričž chył — hiſhcje pſchezo jeho bleſcha tak wobknježesche, ſo jeje wotrocžt moſta. Ale nětko běſche domjaže poſlecje, bě ſtara bleſcha ſlamana, a Brodač chyłſche prajicž: „Džakowano Bohu, ſo je tak pſchihył“. Njedýrbjało to jemu ſnanou ſnamjo býcž, ſo chyłſche Bóh tón ſknes jemu ſam na pomož pſchińcž, ſo by ſteho njepſchecžela pſchewinyl? Wón chyłſche wěričž, frucze wěričž, ſo je Bóh tón ſknes jemu ſam ruku podał, ſo by jeho wumohł ſ hrěſchneho hubjenſta, ſ fotrehož ſo ſam wuſwobodžicž njemóžesche; wón chyłſche wěričž a proþyčž a hiſhcje raš ſ Božej pomozu ſ nowa ſapocžecž. Po dolhei ſhwili Janek ſažo na njeho pohlada. Schto to běſche? Čeſho dla nan tajki poſhileny ſedžeſche? Blakasche ſnanou tež? To dýrbjało teho dla býcž, doſelž běſche jeho bleſcha ſlamana. Pſchi tutej myſli wón hnydom ſwoju boſoſcz ſabu, ſ nanej ſtupi a jemu brodatej ſizy majfajo troſčtnje džesche: „Njepſacž, nano! Njedham wějče wjazh twoju bleſchu ſlamacž“. — „Ně, Janko, ſ Božej pomozu chyu ſo ſa to staracž, ſo to wjazh čzinicž njemóžesch“, nan pſche- cželiwje wotmoſwi a Jankej ruku pſchecželiwje na hłowu poſoži.

Pschichodnu šobotu ſo nan ſahe ſ džěla domoi wróci a
þynkej brěmjeſchko da, jemu ſaſajo, ſo by jo roſvalit. „Czrije,
nano, ſu te czrije?“ Žanf wjeſeły wołaſche. „Nětko by mi je
pschinjeſt! O, hdy jeno bych tebi nowu bleschu dací móht!”

„Ně, ně, Šančo!“ nan rucže napſthecžiwi, „nětko žaneje noweje blesche wjazh trjeba njebudže. Ma bo zyłe tař, taž je cži macž prajiša, schto tam wſchitko w bleschi teži! Ale pój jow, Šančo, fedžbuj a ſkylſch a čaš žiwjenja njeſabudž: „Schtož raſ w tajkej bleschi teži, to nihdy, nihdy wjazh won wſacž njemóžesč, doſelž bo tam nutſkač ſhubi, taž ſy widžač. Duž ſym nětko mořsamknył, Šančo, ſo tam rádſcho niežo wjazh nutſ tyfacz njecham.“

+ Mo ſwérnym wuziwanju biblije. W naſecžu 1781
khežor Josef II. pod mjenom „hrabja Falkenstein“ pſches Čeſku
pucjowasche a pſchiindže junu popołdnju do města Lakenstein w czę-
ſkich rudnych horach. Węſif a deſchczik jemu dale njedaſhtaj; wón
ſe ſwojimi w hosczenzu pſches nóż wosta. Wjecžor burjo pſchiin-
dzechu a roſrèczowadhu ſo ſ hosczenzarjom wo khežz y pſched mě-
ſtom, w fotrejj pjecža czorni ſe ſwězami w ružy wokoło kchodža.
Myſlachu ſebi, ſo tam fuſlowaja a ſo ſ teho doma hiſhcze wjele
njesboža na město pſchiindže. Josef praji: „Tam dyrbju dónicž!“
Hdyž běžu jemu wſchitz y k temu ſbože pſcheli, ſo na pucž poda.
Teho ludžo khežu wobſtupichu; wón pak wo durje klapasche. Wob-
ſedzeř Šenik wuſtupiwschi ſo wopraſha: „Schtó měr ſprawneho
muža tak poſdže wjecžor kaſh?“ Josef wotmolwi: „Scze-li ſprawny
muž, dha dyrbicze žiwý wostacž; njeſcze-li pak, dyrbicze hiſhcze
w tej nožy wumrjecž.“ Šenik wocžini a Josef ſastupi. Wó iſtwje
blido ſtejſche a na nim wulfe knihi ležachu; to bě biblija a wo-
koło blida ſedjeſche 12 ludži. Šenik dyrbjeſche dale ręczecž a khežor
ſyny ſo na khalchowu ſawku. Wón czitasche Jan. 3: „Tak je
Bóh tón ſwět lubował atd.“ Josefej ſylsy po lizomaj běžachu a
wón ſawoła: „W mojim žiwenju ja přeni krócz ſhonju, ſo ſu
hiſhcze czlowjekojo, tiž bibliju czitaja!“ Wón temu muzej pſchi-
kuſa do Wina pſhińcž a ſo na khežorskim hrodže ſa hrabju Falken-
steinom prashecž, tón budże ſa njeho pola khežora dobre ſłowo
ia poſožiež. Šenik je tam ſe ſwojim ſynom pobył. Wón w hrabi
Falkensteinje khežora ſamieho ſpóſna. Tón jeho ſ woběnaj rukomaj
pſchimy a jemu papjeru pſchepoda, to bě wukasnja, fotraž evangel-
skim ſwobodnoſcž wěry da. Tež 500 ſchěžnakow bě pſchipoſoženyh
ſa twar modlerſkeho doma. Teho dla tež Lakensteinskí modlerſki
dom napiſmo njeſe: Khežorowy dar. Pſches ſwérne wuziwanje
biblije ſu evangeliſty w Awſtriskej ſwobodnoſcž wěry dobyli.

Czeladna śwērność. Szlużom na dżonka Hana Hallmanez je schtyrzecji lět w domje sahrodnika Krazerta w Seifersdorfe w Schlesyjskej śwēru poła džeda, byna a synoweho byna szlužila. Sa to je jej majestoscí thęzorowa wurjadnu czeſcī wopofaſala a jej štoty třchiž ſa 40lětnu śwērnu szlužbu ſpožciła; štoty třchiž jej 12. julijsa duchowny pſchepoda.

Sozialdemokrata. Schfleńczer Lenif pſchinjeſe kocžmarjowej w Brēſizach nowy ſa ſchflenízu ſczechnjent wobras, ſebi běrtſk paſenza a fruch thlēba žadafſche, ſo ſhyn, wupi, ſtaný a džesche. „Cžakuj, Leniko, džu tebi hnydom ſapłacžicž”, kocžmarjowa ſa nim wołafſche. „Rječham žaných pjenjes”, ſo ſchfleńczer motwoła; „ſchflenza ničjo njeplacži, paſenz ničjo njeplacži, thlēb ničjo njeplacži; ſhym ſozialdemokrata”.

Druhi džení ſkaſa ſebi Holanez bur woſno poſa Lenifa. Schleicjer běſche hotowý. „Schto ſhym winojth?” ſo bur wopraſčha. „Nicžo”, Lenif napſchecžiwi, džesche pak naſajtra rano na Holanez ſufu a pocža ſyž. Wobſedžer pſchińdže a ſo džiwajo ſtejo woſta: „Schto dha tebi pobrachuje, Lenifo?” „Nicžo, ſano”, wotmoſti ſchleicjer zyłe ſměrom; „woſno nicžo njeplacži, trawa nicžo njeplacži; ſhym ſozialdemofrata.”

Poriedženie: W poſledním čížkle dýrbi město „cžejiſk“ rěčacj „cžejiž“ a město „Cambora“ „Lambora“.

10. njedžela po ſvj. Trojici.

Niedzela	Lufascha	19, 41—48.	1 Korinthiſſich	12, 1—11.
Pondzela	2 Mójs.	10, 21—29.	Galatiſſich	1, 1—10.
Wutora	=	11, 1—10.	=	1, 11—24.
Srijeda	=	12, 1—14.	=	2, 16—21.
Schtwórtf	=	12, 28—42.	=	3, 1—14.
Pjatf	=	13, 17—22.	=	4, 11—20.
Ssobota	=	14, 1—14.	Psalm	25.